
Eiceldonatie

Marieke Schoonenberg

Gynaecoloog

Medisch Directeur

nij geertgen
centrum voor vruchtbaarheid

Martine Nijs

ESHRE Sr Klinisch Embryoloog, KLEM lid

Consultant

nij geertgen
centrum voor vruchtbaarheid

Global Training Manager

Eiceldonatie

- Wat is eiceldonatie?
- Wetten en richtlijnen eiceldonatie
- Welke indicaties zijn er voor eicel donatie?
- Hoe verloopt een eicel donatie - cfr Nij Geertgen?
 - Stappenplan: donor, ontvangster
- Wat zijn de mogelijke complicaties?
- Zijn er veel eiceldonaties?
- Wat zijn de resultaten?
- Wat brengt de toekomst?

Eiceldonatie

- **Wat is eiceldonatie?**
- Wetten en richtlijnen eiceldonatie NL
- Welke indicaties zijn er voor eicel donatie?
- Hoe verloopt een eicel donatie - cfr Nij Geertgen?
 - Stappenplan: donor, ontvangster
- Wat zijn de mogelijke complicaties?
- Zijn er veel eiceldonaties?
- Wat zijn de resultaten?
- Wat brengt de toekomst?

Eiceldonatie - Genesis 16

Maar Sarai, de vrouw van Abram, kreeg geen kinderen. Ze had een Egyptische slavin, die Hagar heette. Sarai zei tegen Abram: "Zoals je ziet geeft de Heer mij geen kinderen. Neem mijn slavin Hagar maar als bijvrouw. Als ze dan een kind krijgt, zal dat mijn kind zijn." Abram deed wat zijn vrouw zei. Zo gaf Sarai haar Egyptische slavin Hagar als bijvrouw aan Abram. Abram woonde toen tien jaar in Kanaän. Hij nam Hagar als bijvrouw en Hagar raakte in verwachting. Toen ze zag dat ze in verwachting was, werd ze trots. En ze begon haar meesteres te beledigen. Toen zei Sarai tegen Abram: "Het is jouw schuld dat ze mij steeds beledigt. Ik heb mijn slavin aan jou als vrouw gegeven. En nu ze ziet dat ze in verwachting is, is ze trots geworden. Ze beledigt mij en maakt me belachelijk. Hier moet je iets aan doen. De Heer weet dat ik gelijk heb." Abram zei tegen Sarai: "Hagar is j uw slavin. Doe met haar wat je wil." Toen behandelde Sarai Hagar z  slecht, dat Hagar vluchtte. Maar de Engel van de Heer vond haar in de woestijn bij de waterbron langs de weg naar Sur. Hij zei tegen haar: "Hagar, slavin van Sarai, waar kom je vandaan en waar ga je naartoe?" Ze zei: "Ik ben gevlucht voor mijn meesteres Sarai." De Engel van de Heer zei tegen haar: "Ga naar je meesteres terug en gehoorzaam haar in alles. Ik zal ervoor zorgen dat er uit jou een heel grote familie zal ontstaan. Je familie zal een volk worden dat niet te tellen is." Verder zei de Engel tegen haar: "Je bent in verwachting en je zal een zoon krijgen. Je moet hem Ismael (= 'God hoort') noemen, want de Heer heeft gehoord hoe verdrietig je bent. Je zoon zal sterk zijn, maar brutaal. Hij zal met iedereen ruzie maken. Hij zal wel bij zijn familie wonen, maar hij zal zijn eigen gang gaan." Toen noemde Hagar God 'de God die ziet.' Ze zei: "Ik zocht Hem niet, maar Hij zocht mij wel!" Daarom noemen de mensen die bron sindsdien 'Lachai-Roi' (= 'bron voor de Levende God die mij ziet'). Die bron is tussen Kades en Bered.

En Hagar kreeg een zoon. Abram noemde hem Ismael. Abram was 86 jaar toen Ismael werd geboren.

Eiceldonatie

1984

Eerste donor IVF zwangerschap - 25 jarige patiënte - POF

Lutjen P, Trounson A, Leeton J, Findlay J, Wood C, Renou P. The establishment and maintenance of pregnancy using in vitro fertilization and embryo donation in a patient with primary ovarian failure. Nature 1984;307:174–5.

nature
International journal of science

Eiceldonatie - definitie

Eiceldonatie:

Eiceldonatie is het afstaan van (onbevuchte) eicellen door een vrouw (donor) met als doel bij een andere vrouw (de wensmoeder, ook wel acceptor genoemd) een zwangerschap tot stand te brengen.

Eiceldonatie - definitie

Eiceldonatie:

- Eicellen worden verkregen na stimulatie van de eierstokken door middel van hormooninjecties en een eicelpunctie
- Deze eicellen worden vervolgens
 - **gevitriciseerd en bewaard** in een eicelbank. Van daar uit kunnen ze gebruikt worden om een zwangerschap via IVF/ICSI te bewerkstelligen bij ontvangsters.
 - **vers gebruikt** in een IVF/ICSI behandeling, dus bevrucht met sperma van de ontvanger(s), gekweekt met mogelijks een verse ET en/of vitrificatie overtallige embryo's met **transfer van opgewarmde** embryo's

Eiceldonatie - soorten

- **Eigen Eiceldonor:** Eiceldonatie ten behoeve van een bekende van de eiceldonor. Deze eiceldonor wordt door de ontvangster zelf aangedragen. Bijv. een zus, nichtje of vriendin.
- **Bank Eiceldonor:** Eiceldonatie aan de orgaanbank
- **Volledige donatie:** Alle gevonden oocyten bij een follikel punctie worden gedoneerd
- **Deel Eiceldonatie:** Een deel van de gevonden oocyten worden voor eigen behandeling beruikt. De overige oocyten zullen worden gedoneerd aan de orgaanbank (Egg-sharing)
- **Intra-relationale eiceldonatie:** binnen een lesbische relatie doneert de ene vrouw (donor) eicellen aan haar partner (ontvangster) = “shared lesbian motherhood”

Eiceldonatie

- Wat is eiceldonatie?
- Wetten en richtlijnen eiceldonatie
- Welke indicaties zijn er voor eicel donatie?
- Hoe verloopt een eicel donatie - cfr Nij Geertgen?
 - Stappenplan: donor, ontvangster
- Wat zijn de mogelijke complicaties?
- Zijn er veel eiceldonaties?
- Wat zijn de resultaten?
- Wat brengt de toekomst?

Eiceldonatie - wetten en richtlijnen NL

- Embryowet: *artikel 5, 6, 7 en 8 - indicaties*
- Modelreglement Embryowet: *uitvoering*
- Standpunt “geassisteerde voortplanting met gedoneerde gameten en gedoneerde embryo’s, en draagmoederschap”: *uitvoering*
- Burgerlijk wetboek: Boek 1, Artikel 227: *een juridisch en geen biologisch ouderschap*
- Wet bescherming persoonsgegevens
- Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting
- Besluit donorgegevens kunstmatige bevruchting
- Gezondheidsraad: Het maximum aantal kinderen per donor
- Wet veiligheid en kwaliteit lichaamsmateriaal (Wvkl): *Enkel in erkende orgaan- en weefselinstelling*
- NVOG/KLEM Landelijk standpunt Spermadonatie
- Standpunt Geassisteerde Voortplanting en Infecties
- Richtlijn EU/2006/17 bijlage III en IV
- ESHRE revised guidelines for good practice in IVF Laboratories -2015
- KLEM kwaliteitsnorm voor het laboratoriumdeel van in vitro fertilisatie

Eiceldonatie - wetten en richtlijnen NL

- De Nederlandse wetgeving bepaalt dat eiceldonatie **niet** mag gebeuren uit commerciële motieven en geheel op vrijwillige basis moet geschieden.
- Het is verboden en strafbaar om geld te vragen voor het afstaan van eicellen!
- Volgens de Nederlandse wetgeving is de vrouw die het kind baart automatisch de juridische moeder.

Eiceldonatie - wetten en richtlijnen buitenland

- Bij **wet verboden** in Italië, Duitsland, Zwitserland en Noorwegen
- Andere EU landen toegestaan onder voorwaarden
 - vb **België**:
 - anonieme of volledig bekende donatie
 - ruildonatie mogelijk - lange wachtlijsten
 - **Andere landen** zoals bv Spanje, Griekenland, ... :
 - enkel anoniem
 - geen wachtlijst
 - prijskaartje ...
- Niet EU landen: groot aanbod, wetgeving en kwaliteit niet altijd duidelijk

Eiceldonatie

- Wat is eiceldonatie?
- Wetten en richtlijnen eiceldonatie
- Welke indicaties zijn er voor eicel donatie?
- Hoe verloopt een eicel donatie - cfr Nij Geertgen?
 - Stappenplan: donor, ontvangster
- Wat zijn de mogelijke complicaties?
- Zijn er veel eiceldonaties?
- Wat zijn de resultaten?
- Wat brengt de toekomst?

Eiceldonatie - Indicaties

- Prematuur ovariële insufficiëntie
 - Onbereikbaarheid van de ovaria
 - Genetische indicatie
 - Slechte eicel- of embryokwaliteit
-
- Intra relationele eicel donatie
 - Hoog technologisch draagmoederschap - hetero/homostellen

Eiceldonatie

- Wat is eiceldonatie?
- Wetten en richtlijnen eiceldonatie
- Welke indicaties zijn er voor eicel donatie?
- Hoe verloopt een eicel donatie - cfr Nij Geertgen?
 - Stappenplan: donor, ontvangster
- Wat zijn de mogelijke complicaties?
- Zijn er veel eiceldonaties?
- Wat zijn de resultaten?
- Wat brengt de toekomst?

Eiceldonatie - donor - Nij Geertgen

- Donorprogramma Wensouders voor Wensouders
- De wettelijke minimumleeftijd van een donor is 18 jaar en de maximumleeftijd 40 jaar.
- In Behandelcentrum Nij Geertgen wordt als minimum leeftijd voor een bankdonor 21 jaar aangehouden en maximaal 35 jaar (voor 36e verjaardag). Op indicatie mag een eigen eiceldonor ouder dan 35 jaar zijn met het maximum van 40 jaar.

Eiceldonatie - stappenplan

Arts (1):

- Intake donor: medisch, genetisch, complicatie + risico's
- echo

VP: info mee: map 1+2 +

- genetische vragenlijst,
- zelfomschrijving,
- IC eiceldonor
- CIBG Deel B-donorschap
- Lab: AMH, serologie
- Afspraak psych + arts

Psych: "keuze eicel-donor"

- Counselingsgesprek
- Innemen documenten
- Invullen MDO rapportage
- Invullen Formulier "Counseling donor"

Arts (2): Gesprek

- Uitslagen bespreken
- Alle documenten nalopen, bespreken, compleet maken
- Matchingsformulier ova

Arts (3): Beleidsgesprek

- Uitleg behandeling, flow, anticonceptie, VUB schema,
- Dossier complementeren

MDO akkoord

MDO

Alles duidelijk voor MDO?
Ja, **VP**: MDO + gesprek Arts plannen.
NEEN, **VP** 2^e gesprek arts en/of psycholoog nodig.

Bij MDO niet akkoord wordt er contact opgenomen met patiënte

Doorgeven donorcommissie:

- *Op Agenda*
- *Code geven*
- *Opnemen in donorbank*

VP: infomap 8: + Behandelschema mee

Uitslag MDO doorgeven: mail naar DB/DW
Bank: code eiceldonor

(versie nov 18)

Eiceldonatie - donor

Op een zestal onderdelen moet de geschiktheid van de donor/ontvanger worden beoordeeld:

- A Medische en/of Sociale indicatie
- B Medisch geschikt zijn
- C Genetisch geschikt zijn
- D Mogelijke microbiologische risico's.
- E Motivatie
- F Psychologische counseling

Toetsing MDO

In het MDO hebben plaats: gynaecoloog, verpleegkundige en psycholoog.

Bij discussie wordt het eindoordeel gegeven door de Medisch directeur van Nij Geertgen.

Eiceldonatie - donor - Nij Geertgen

Contra-indicaties voor het donorschap van eicellen:

Er is terughoudendheid geboden voor donorschap bij vrouwen:

- met wie geen goede communicatie mogelijk is
- met een verhoogd risico op complicaties ten gevolge van de stimulatie of punctie
- met een niet-behandelbare seksueel overdraagbare aandoening
- met een ernstige erfelijke aandoening

Relatieve contra-indicatie voor donorschap van eicellen:

- die (nog) een eigen kinderwens hebben

Eiceldonatie - donor - Nij Geertgen

Medisch :

- Genetische aandoeningen
- Seksueel overdraagbare aandoeningen: Serologisch onderzoek op lues; HIV; hepatitis B en C; soms HTLV I en II (laatste bij donoren uit het Caraïbisch gebied, Afrika en Azië). CMV, Gonorrhoe en Chlamydia screening bij eiceldonoren (zie NVOG) lijkt niet zinvol.
- Behoudens HTLV I en II wordt voorafgaand aan iedere donatie deze screening herhaald.
- Alle potentiële donoren wordt gevraagd naar hun reisgeschiedenis en seksueel contact met iemand die bewezen ZIKA positief is of iemand die gereisd heeft in ZIKA-virus endemisch gebied

Eiceldonatie - donor - Nij Geertgen

De belangrijkste *gerapporteerde* complicaties zijn:

- Het ovarieel hyperstimulatiesyndroom (OHSS); 0,1-2% met een ernstig OHSS
- Risico op infectie, bloeding of torsie van het ovarium <0,5%.
- De kans op een infectie na ovum pick-up is ongeveer 0,2%, waarbij het onduidelijk is of en zo ja bij hoeveel vrouwen deze infectie tubapathologie veroorzaakt.

Dit kleine risico moet besproken worden met de potentiële donor, maar hoeft geen reden te zijn om af te zien van eiceldonatie door een vrouw die zelf nog kinderwens heeft.

Eiceldonatie - **ontvangster** - Nij Geertgen

- De maximale leeftijd van een ontvangster om in aanmerking te komen voor eiceldonatie is tot en met 39 jaar (voor 40e verjaardag).
- Het terugplaatsen van een, eerder verkregen, embryo kan tot een leeftijd van 49 jaar.

Eiceldonatie - ontvanger

- De belangrijkste *gerapporteerde complicaties* zijn:
 - spontane miskraam (14-32%),
 - bloedverlies in het eerste trimester van de zwangerschap (12-53%)
 - zwangerschapshypertensie (PIH) en preëclampsie (31-34%),
 - intra-uteriene groeivertraging (11-34%; bij meerlingzwangerschappen meer dan bij eenlingzwangerschappen),
 - (idiopathische) vroeggeboorte
 - een sectio caesarea (57-71%), waarbij een substantieel deel electief was

Eiceldonatie - **ontvangster** - Nij Geertgen

Aanbevelingen

- Pre-conceptioneel adviesconsult bij een gynaecoloog-perinatoloog
- Bij leeftijd >45 jaar: Diabetes en hypertensie onderzoek
- In kaart brengen van de pre-existente aandoeningen en de risico's
- Advies o.b.v. de risico's en succeskansen
- Een cardiologisch consult en echografie van het hart voorafgaand aan de behandeling in het bijzonder voor Turner patiënten
- Altijd SET
- Zwangerschappen ontstaan na eiceldonatie in de tweede lijn controleren

Eiceldonatie

- Wat is eiceldonatie?
- Wetten en richtlijnen eiceldonatie
- Welke indicaties zijn er voor eicel donatie?
- Hoe verloopt een eicel donatie - cfr Nij Geertgen?
 - Stappenplan: donor, ontvangster
- Wat zijn de mogelijke complicaties?
- Zijn er veel eiceldonaties?
- Wat zijn de resultaten?
- Wat brengt de toekomst?

Eiceldonatie - resultaten

- USA: 10% van alle ART behandelingen
- NL: ?
- Nij Geertgen: 15%

Eiceldonatie

- Wat is eiceldonatie?
- Wetten en richtlijnen eiceldonatie
- Welke indicaties zijn er voor eicel donatie?
- Hoe verloopt een eicel donatie - cfr Nij Geertgen?
 - Stappenplan: donor, ontvangster
- Wat zijn de mogelijke complicaties?
- Zijn er veel eiceldonaties?
- Wat zijn de resultaten?
- Wat brengt de toekomst?

Eiceldonatie - resultaten

- Vergelijkbaar of zelfs beter dan met 'eigen' eicellen

Table IV Primary outcome, OPR, according to the type of oocytes received.

	Egg-bank	Fresh
Ongoing pregnancy rate/ITT	131 (43.7)	125 (41.7)
Ongoing pregnancy rate/cycle	131 (44.4)	125 (43.3)
Ongoing pregnancy rate/transfer	131 (49.1)	125 (48.3)

Unless otherwise indicated values are mean \pm SD or *n* (%).
ITT, intention to treat.

Cobo et al., HR 2010

Eiceldonatie - resultaten

Oocyte donation: insights gleaned and future challenges

Alexis P. Melnick, M.D. and Zev Rosenwaks, M.D.

The Ronald O. Perleman and Claudia Cohen Center for Reproductive Medicine, Weill Cornell Medical College, New York, New York

Fertility and Sterility®

VOL. 110 NO. 6 / NOVEMBER 2018

- Lagere innestelingskans wanneer de eicellen gedoneerd zijn door
 - Oudere donor > 37 jaar
 - Donor met endometriose
 - Donor met een hogere BMI
 - Donor die rookt
 - Donor die zelf vruchtbaarheidsbehandeling ondergaat
- Hogere kans op miskraam wanneer de eicellen gedoneerd zijn aan
 - Oudere ontvangster (>40 jaar)
 - Ontvangster met hoger BMI

Eiceldonatie - kind

- In het beperkte vervolgonderzoek dat is verricht bij kinderen die zijn geboren na eiceldonatie was hun algemene gezondheid vergelijkbaar met die van kinderen geboren na IVF

Eiceldonatie

- Wat is eiceldonatie?
- Wetten en richtlijnen eiceldonatie
- Welke indicaties zijn er voor eicel donatie?
- Hoe verloopt een eicel donatie - cfr Nij Geertgen?
 - Stappenplan: donor, ontvangster
- Wat zijn de mogelijke complicaties?
- Zijn er veel eiceldonaties?
- Wat zijn de resultaten?
- Wat brengt de toekomst?

Eiceldonatie - Toekomst

- Keuze eicel donor
- Fertilitoerisme
- Nieuwe Genetische testen
- Rol eicel donor
- Standpunt Kind
- Afstamming
- Gene editing in eicellen en sperma
- Gameten `maken` uit somatische cellen
-

Dank voor uw aandacht